

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Sasky pitää hyvänä asiana, että koulutuspoliittinen selonteko on laadittu ja on koulutuksen järjestäjillä lausuttavana. Koulutus, jos mikä, edellyttää pitkäjänteistä suunnittelua ja kehittämistä ja tästä johtuen koulutuspoliittinen selonteko on tärkeää.

Koulutuksen suunnittelulle ja kehittämiselle on tärkeä lähtökohta, että toimijoilla on autonominen asema ja järjestämismuotoneutraliteetti.

Toisen asteen koulutuksen ja korkeakouluasteen välistä yhteistyötä tulee kehittää ja hallinnollisia esteitä poistaa. Lisäksi tulee mahdollistaa yhteiset kattavat kehittämishankkeet (ESR/EAKR- tai ns. Horisonttirahoitukset).

Toivottavaa on, että osana koulutuspoliittista selontekoa sekä konkreettista toimeenpanosuunnitelmaa otetaan huomioon uusien opiskelijoiden tuonti ETA-alueiden ulkopuolelta toiselle asteelle ja korkeakouluille.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

Mikäli halutaan pitää maaseutu ja pienemmät taajamat asuttuna, tulee mahdollistaa rahoituksellisesti ja toiminnallisesti kattavat opetuspalvelut järjestämismuotoneutraliteetisti.

Miten mahdollistetaan se, että vähintään 50 % ikäluokasta suorittaa korkeakoulututkinnon. Tässä tarvitaan ammatillisen ja lukion tiivistä yhteistyötä. Lähtökohtana tulee olla opiskelijoiden työllistyminen koulutusta vastaaviin tehtäviin.

Raja-aitoja tulee madaltaa ja suorittamisen nopeutta varioida.

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

Varhainen puuttuminen oppimista haittaaviin seikkoihin on kaiken lähtökohta eli riittävät resurssit varhaiskasvatukseen ja riittävän pienet ryhmäkoot. On parempi rakentaa kestävä perusta kuin myöhemmin lisätä tukea. Perusopetuksen tasalaatuisuus ja riittävä taso ovat edellytys toisen asteen opintojen onnistuneelle ja sujuvalle suorittamiselle. Käytetään koko arvosteluasteikkoa 4-10.

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

Toisen asteen perustehtävänä on antaa valmiudet jatko-opintoihin sekä lukiosta että ammatillisesta koulutuksesta. Ammatillisen koulutuksen tehtävä on antaa valmiudet opiskeltavan ammatin vahvaan perusosaamiseen. Pitkäkestoinen ja riittävä rahoitus antavat perustan saavuttaa edellä mainitut tavoitteet.

Vahva yleissivistys on demokraattisen yhteiskunnan säilymisen turva. Väestörakenteen muutos, joka on tyhjentämässä harvaan asuttuja seutuja, aiheuttaa ongelmia kunnille laadukkaan opetuksen järjestämisessä. Miten turvata laadukkaan koulutuksen saavutettavuus?

Opintojen kehittäminen lisäämällä mahdollisuuksia yhdistää opintoja nykyistä joustavammin, tukee vahvasti tavoitetta yksilöllisiin opintopolkuihin. Toisen asteen tutkintojen tulee antaa valmiuksia yrittäjyyteen ja yrittäjänä toimimiseen. Tavoitteita tuetaan rahoitusjärjestelmän muutoksella. Rahoitusjärjestelmää tulee kehittää ja yksinkertaistaa, jotta läpinäkyvyys ja ennustettavuus lisääntyvät. Myös harvinaisten alojen koulutus tulee turvata riittävällä rahoituksella. Lisäksi erilliset valtionosuudet ja erityisavustukset tulee laittaa osaksi kokonaisrahoitusta ja jakaa koulutuksenjärjestäjille perustuen vuosittaisiin kehittämissuunnitelmiin.

Työvoimakoulutuksen kokonaisuus tulee siirtää yhden hallinnoijan eli opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen.

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

Toisen asteen ja korkeakoulun yhteistyötä tulee kehittää ja syventää sekä nopeuttaa opintopolkuja.

Korkeakoulujen ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien tulee syventää hankeyhteistyötä ja vastata yhteistyössä maakuntien isoista hankekokonaisuuksista.

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

-

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

Tulee tehdä rakenteellisia uudistuksia ja luoda riittävän suuria vapaan sivistystyön ylläpitäjiä tai yhdistää vapaa sivistystyö osaksi alueella toimivia koulutuksen järjestäjiä.

Vapaalla sivistystyöllä on tulevaisuudessa mahdollisuus olla entistä merkittävämpi osa koko suomalaisen koulutuksen kenttää. Toiminnan rahoitusta tulee kehittää enemmän ennakoivaan suuntaan, jolloin koulutuksen suunnittelua on mahdollista tehdä pitkäjänteisemmin.

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

Rahoitus tulee jakaa tasapuolisesti toisen asteen ja korkeakoulujen kesken sekä etusijalle tulee laittaa toisen asteen ja korkeakoulujen yhteisiä hankekokonaisuuksia.

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

Turvattava riittävä määrä pätevää opetushenkilöstöä sekä turvattava riittävä lisäkoulutusmääräraha opetus-, ohjaus- ja muun henkilöstön lisäkouluttamiseen työuran aikana. Kelpoisuusasetuksen muuttaminen siten, että esim. taideaineiden osalta kelpoisuusehtoja väljennettäisiin.

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

Kehitetään yhteistyötä kuntien yleissivistävän koulutuksen kanssa esim. Suomen mallin pohjalta. Kyseiselle koulutuskokonaisuudelle on turvattava riittävä rahoitus myös tulevaisuudessa.

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

Turvattava riittävä opintotuki opiskelijoille koulutasosta riippumatta.

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

-

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

Vaatii erillISRahoitusta sekä maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden opetuksen opetushenkilöstön osaamisen vahvistamista. Turvattava joustava siirtyminen työelämään osaamisen hankkimisen jälkeen.

Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat

Pidämme hyvänä tasa- ja yhdenvertaista koulutusta sekä mahdollisuutta hankkia koulutusta lähellä kotia erityisesti perusopetuksen päättävien osalta. Tärkeää on tukea rahoituksellisesti ja toiminnallisesti ammatillisen- ja lukiokoulutuksen yhdistämistä huomioiden alueen tarpeet ja kehittämismahdollisuudet (ikäluokkakehitys).

Rautanen Riitta
SASKY koulutuskuntayhtymä